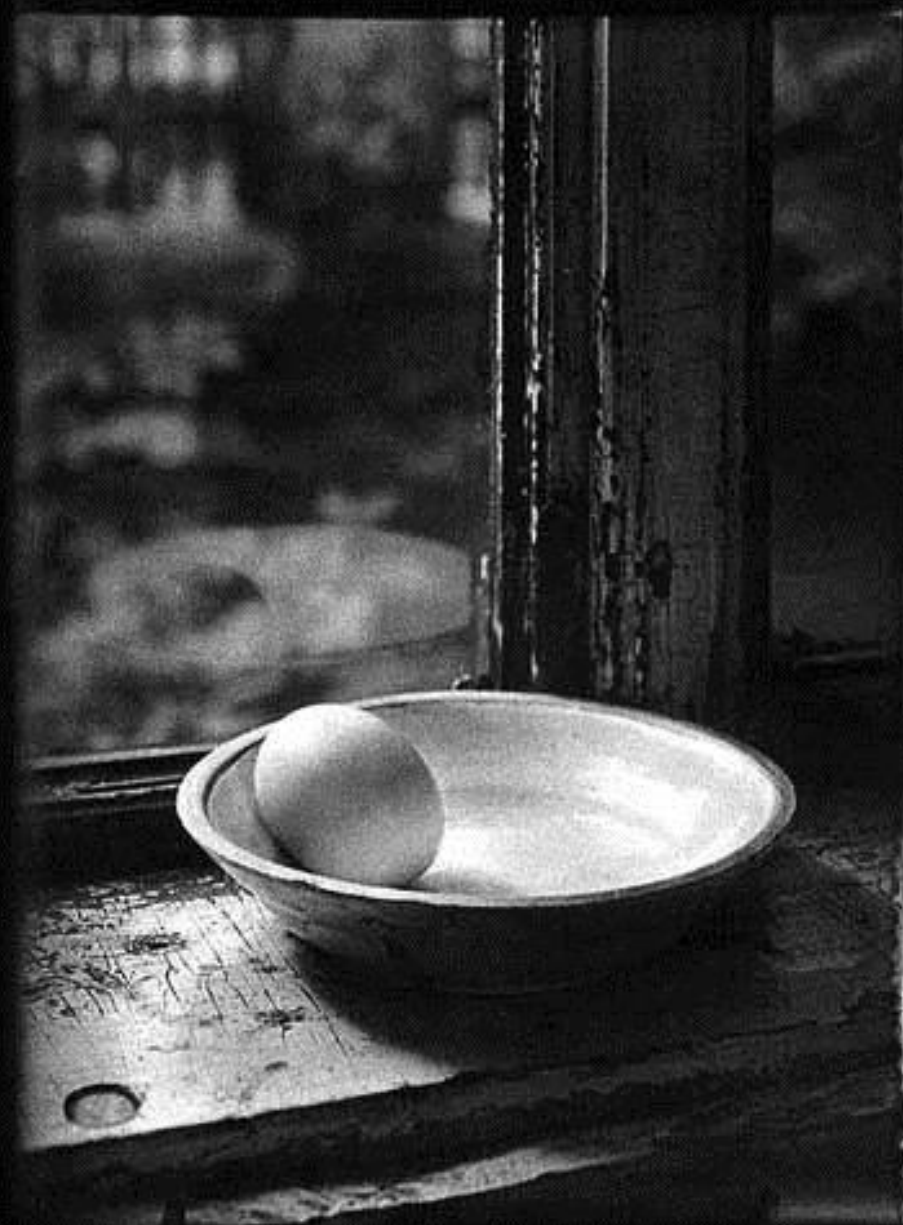

*„ Kompozice, to je takovej
vořech. Kdybyste přečetli
všechny knížky, které o tom
jsou, tak se jich, když se
tak trochu koukáte,
nemůžete moc držet. To je
jenom předpis. Vy musíte
vycítit tu svoji kompozici!
Postupně. Ono to nejde
najednou. Ovšem ty
základní prvky, ty tam
vždycky trochu musí bejt!
Určitě jo.“*

Josef Sudek (1896 – 1976)

CO A JAK FOTIT? A JAK DODRŽOVAT / PORUŠOVAT KOMPOZIČNÍ PRAVIDLA?

A) PRVKY FOTOGRAFICKÉHO OBRAZU

Fotografie (fotografický **obraz**) je tvořena **obrazovými prvky**, ty určují/vytvářejí její obsah, působí na diváka, přitahují jeho pozornost ... prostě „tvoří fotografii“. Mezi těmito prvky jsou různé vztahy, prvky se mohou vzájemně dotýkat, překrývat či prolínat, mohou spolu korespondovat, mohou být v kontrastu, mohou se různým způsobem ovlivňovat. Důležité je tedy jejich uspořádání, skladba (rozdíl malíř/fotograf) = **kompozice**

Těmito prvky mohou být (podle vztahu ke skutečnosti):

- **Prvky figurativní** - figura = jakýkoli objekt, který lze pojmenovat v reálném světě, konkrétní objekt ze skutečnosti, např. osoba, tvář, zvíře, květina, dům, louka, plot, vidlička, mraky atd. atd.
- **Prvky nefigurativní** – v podstatě vše, co není prvkem figurativním (a přitom v obraze je), tzn. linie, tvary, tóny, barvy, struktury atp. Působí na diváka emotivně/esteticky právě prostřednictvím kompozice.
  - Pokud skutečnost, kterou fotograf fotografoval, v obraze zanikne, je obraz složen víceméně z prvků nefigurativních, pak mluvíme o **abstrakci** (abstrahere=odtáhnout, v tomto případě „odtáhnutí“ od reality)

Jaroslav Rössler (1902–1990)

CO A JAK FOTIT? A JAK DODRŽOVAT / PORUŠOVAT KOMPOZIČNÍ PRAVIDLA?

B) HLAVNÍ A VEDLEJŠÍ MOTIV

Divák vnímá vše, co je na fotografii, tedy všechny prvky v obraze, a přiřazuje jim **určitou roli**, protože předpokládá, že vše je v obraze záměrně (a ne omylem☺). Proto **každý prvek, který v obraze je, by měl mít význam**. Na obraze mají prvky **věcnou, emotivní nebo výtvarnou roli** (viz minulé setkání). Někdy jde o jednu roli, někdy o více rolí. Role prvku/ů má ve fotografii různou důležitost/význam: prvky důležité, podpůrné ... a naopak: nadbytečné či rušivé.

Nejdůležitějším prvkem v obraze je **hlavní motiv** – dominanta, markant ... Měl by zaujmout diváka jako první, je základním kamenem celé „stavby obrazu“.

- Jediný, zřejmý, čitelný, jasný obsah
- Hlavní myšlenka, těžiště
- Celý (nedotýkat se rámu ...)
- (Ne)respektovat kompoziční pravidla ☺

Hlavní motiv může obsahovat i více prvků, mělo by ale být zřejmé, že k sobě patří nejen významově, ale i obsahově a že tvoří dohromady celek.

Z hlediska řazení v obraze: pro klidnou atmosféru seřadíme prvky vodorovně, naopak pohyb a vzruch navodí svislé řazení, trojúhelník podporuje uzavřenost celku a diagonála dodává energii a dynamiku.

Vedlejší motiv (může být ve fotce, ale nemusí) na hlavní motiv nějak navazuje, nějak s ním významově koresponduje, případně jej „odlehčuje“

CO A JAK FOTIT? A JAK DODRŽOVAT / PORUŠOVAT KOMPOZIČNÍ PRAVIDLA?

C) KOMPOZICE FOTOGRAFICKÉHO OBRAZU

Několik (stručných) **doporučení:**

- **Vyplnění plochy** – využití celého prostoru fotografie k zachycení hlavního motivu. (Naopak: nevhodné ponechání přebytečného prostoru)
- **Pravidlo třetin** – zjednodušení zlatého řezu, důležité prvky se umísťují přibližně do průsečíků pomyslných čar rozdělujících formát obrazu na třetiny („silné obrazové body“).
  - **Středová kompozice** – umístění hlavního motivu na střed, využívá se např. v architektuře či v portrétní fotografii, mnohdy však není namístě
- **Šikmé linie**, které mohou procházet již zmiňovanými průsečíky, popř. **diagonály**, přidávají do obrazu dynamiku.
- **Využití rámování obrazu** – využití přirozeného „orámování“ k zarámování hlavního motivu.
- **Využití rytmu** – zachycení motivu opakujících se prvků, výborně „funguje“ současně s diagonálami.
- **Využití vodících linií**– linie ve scéně, které vedou pohled diváka (často silnice, cesty, řeky, ploty...).
- **Využití zobrazení struktury** – zachycení povrchu objektů.

A to nejdůležitější doporučení:

- Je dobré znát pravidla skladby obrazu, je dobré vědět o různých účincích různých uspořádání prvků atd... **a přitom tvořivě komponovat podle svého „vnitřního kompasu“** 😊

CO A JAK FOTIT? A JAK DODRŽOVAT / PORUŠOVAT KOMPOZIČNÍ PRAVIDLA?

D) „OBLÍBENÉ“ CHYBY V KOMPOZICI

- **Co na té fotce vlastně je??** Co tím chtěl fotograf říci?
Nejasný, zmatený, zastřený hlavní motiv (nebo chybějící)

- **„Všechno a nic“.** Je tam toho moc.
Příliš mnoho prvků, divák těká, neví „kam se dívat“
  - *„Co na fotce nemá co dělat, to z ní musí pryč!“ ☺*

Ondřej Neff (sympatické krátké video)

- **Zapomenutá „zavazadla“ a „srostlice“☺, nevhodný řez**
Zavazejí, ruší, zbytečné prvky, často na okrajích či v rozích snímku

- **„Středovka“**
Středová kompozice, hlavní motiv nevhodně umístěn na střed
  - *... Jako každé pravidlo i toto má výjimky ☺*

- **Neostrost tam, kde má být snímek ostrý**
Nevhodná neostrost – tzn. taková, která není tvůrčím záměrem, ale chybou (nejčastěji pohybová neostrost nebo špatné zaostření)

- **Nevhodná/é linie**
- jakoby „vyhodí“ diváka ven z obrazu

- **Dotyky s okrajem či řezy v nevhodných místech**
(např. „uřezané hlavičky“)

Umístění hlavního motivu

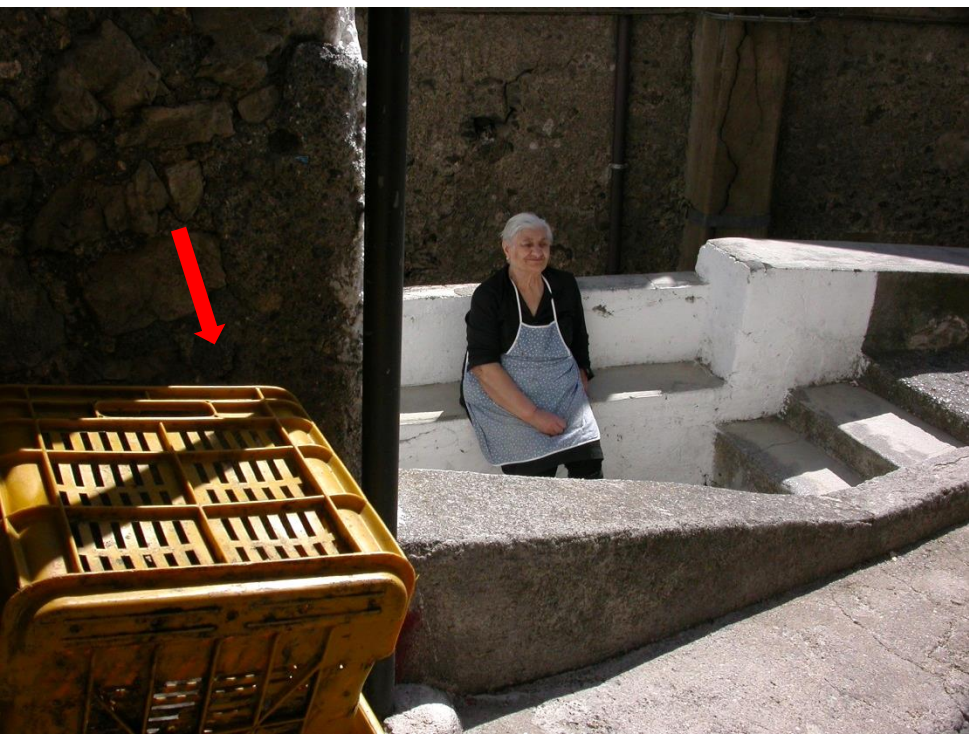
(silné obrazové body, celistvost hlavního motivu)

Hlavní motiv ??

(„všechno a nic“, chaos)

CO A JAK FOTIT? A JAK DODRŽOVAT / PORUŠOVAT KOMPOZIČNÍ PRAVIDLA?

D) UŽITEČNÉ ODKAZY

- <http://www.jaknafoceni.cz/12/kompozice-fotografie/>
- <https://www.milujemefotografii.cz/zaklady-kompozice-fotografie>
- <http://www.dobre-svetlo.cz/kompozice.php>
- [**http://www.fotofocus.cz/cz_cast-1-kompozice-uvod,206.html**](http://www.fotofocus.cz/cz_cast-1-kompozice-uvod,206.html)
- <http://digneff.cz/art/fotografick-praxe/z-klady-kompozice-co-kde-jak-velik.html>
- <http://www.photo-modr.estranky.cz/clanky/zaklady-fotografovani/zaklady-kompozice-ve-fotografii-a-zlaty-rez.html>
- [**https://www.milujemefotografii.cz/co-vas-dila-slavnych-maliru-mohou-naucit-o-fotografii**](https://www.milujemefotografii.cz/co-vas-dila-slavnych-maliru-mohou-naucit-o-fotografii)

Diane Arbus (1923 – 1971)

Andre Kertész (1894 – 1985)

Henri Cartier-Bresson (1908 – 2004)

Vladimír Birgus (* 1954)

... A ZA DOMÁCÍ ÚKOL MÁTE :

„ V HLAVNÍ ROLI ... ”

4 až **7** fotografií, ve kterých bude hlavním motivem **stále stejný objekt** 😊

- ❑ *Objektem může být **COKOLI** (kromě vejce 😊), co je viditelné prostým okem, tedy z hlediska velikosti – „od jehly po traktor“*
- ❑ *Půjde o **neživý objekt**, např. nějaký předmět, který má pro vás osobní význam nebo naopak něco naprosto „bezvýznamného“, čemu ve fotografii význam teprve dáme.*
- ❑ **2 varianty splnění fotoúkolů:**
  - A. Objekt přenášíme** a zasazujeme do **různého kontextu** (opravdu kamkoli, jde o to, aby byl na fotografii stále „v hlavní roli“), *v tomto případě samozřejmě volíme předmět, který uneseme 😊*
  - B. Objekt zůstává na místě** a fotografujeme jej **různým způsobem** (různé ohnisko, světlo, vzdálenost, úhel pohledu, můžeme měnit popředí, pozadí atd. atd.)
- ❑ *Můžete zvolit i obě varianty a přinést 4 fotografie dle varianty A a 4 fotografie dle varianty B (přičemž může jít o volbu dvou různých objektů – tzn. jeden objekt var A a druhý var B, ale i o týž objekt – 4 fotografie var A a 4 fotografie var B)*

Fotografie opět přineste na flash-ce nebo kartě (pokud je to SD karta)

Děkuji vám za pozornost a těším se na příště

Alice

prokopova@ped.muni.cz